

Český Těšín a jeho proměny (nejen) v posledních sto letech

6. díl: Hostince a restaurace

Další z dílů seriálu přibližujícího dějiny našeho města prostřednictvím ukázek z jednotlivých kapitol obsáhlé publikace vydané pod redakcí Radima Ježe, Davida Pindura a Henryka Wawreczky věnujeme tentokrát vývoji pohostinství a restauračních zařízení.

Pohostinská zařízení, hospody a hospůdky, restaurace, kavárny i bufety představují nejen centra zábavy a občerstvení, ale rovněž dalšího společenského dění, setkávání místních i cizinců, kde byl uzavřen ne jeden obchod, dohodnut ne jeden sňatek či formováno politické rozhodnutí. Odehrály se v nich rovněž významnější okamžiky v dějinách města. Například pro nedostatek vhodných prostor před postavením nové československé radnice, dokonce po krátkou dobu v hotelu U Bobka zasedali také představitelé města. Není na místě podrobně vylíčit historii všech zdejších hostinských podniků, výčepů, kaváren a hotelů, vřadyť jen v roce 1910 jich na levém břehu řeky bylo evidováno 22, v roce 1914 bylo na celém katastru Těšína, jak vnitřního města, tak i předměstí, 86 restaurací a krčem a 6 hotelů, v roce 1924 celkem 21. Po druhé světové válce se ve městě nacházelo 9 restaurací a 2 hotely. Zvláště markantní je nárůst počtu barů, kaváren a restaurací po sametové revoluci, v roce 1996 jich bylo evidováno celkem 167 a k tomu ještě 3 hotely a motely. Podívejme se alespoň ve stručnosti na některé z nich. Město Těšín a zvláště zdejší provozatelé hospod se bránili zaklá-

Zahradní restaurace Vladislava Kucejdy na Hasnerově ulici (dnes Sokola-Tůmy), od r. 1910 Dělnický dům, kolem r. 1900 (Muzeum Těšínska)

dání krčem na levém břehu, dovolávající se mílového práva (zákaz prodeje piva a vína ve vzdálenosti jedné míle od města). Přesto nejpozději na počátku druhé poloviny 17. století vznikla na strategickém místě v těsném sousedství hlavní silnice a mostu, kde se zároveň vybíralo mýto a clo, krčma Na Osmeku nebo také Osmek ve vlastnictví Těšínské komory, která ji dále pronajímala. Až do počátku 19. století zároveň představovala jediné zařízení tohoto typu na levém břehu města. Uvolnění přinesla až polovina 19. století, kdy byla zrušena

předchozí omezení, podnikání limitoval pouze souhlas s udělením koncese od příslušných úřadů, což stálo za zvýšením počtu krčem. Aby obstál hostinec Na Osmeku v konkurenčním boji, snažil se hledat nové možnosti, jak se zavděčit zákazníkům, a tak byl na konci 19. století rozšířen o kuželnu. Atraktivitu místa zvyšovalo i vysazení přílehlé Albrechtovy aleje, jež obyvatele města lákala k procházkám a trávení volného času. V létě roku 1904 ovšem zájezdní hostinec Na Osmeku vyhořel. Jeho tehdejší majitelka, vdova Rosalie Wiesnerová,

zažádala o povolení ke stavbě nové, větší a modernější budovy. I přes zdoluhavé a emotivní jednání s městem nakonec Wiesnerová souhlas získala. Nová budova s názvem Hotel National zahrnovala nejen výčepní sál se salonky a kulečnickem, ale také hostinské pokoje. Posléze nechala majitelka demontovat starou kuželnu a znovu ji postavit na novém místě, zřídila taneční sál a hlediště, košer kuchyni či prodej zmrzliny v budce u silnice. Před první světovou válkou představoval National jedno ze společenských a kulturních center, odehrávaly se v něm taneční zábavy, a dokonce jedno z prvních filmových představení v Těšíně.

V roce 1932 se Wiesnerová rozhodla pro další investici v podobě přístavby ve tvaru písmene L s půlkruhovým ukončením směrem k mostu. Moderní funkcionalistická stavba s vyhlídkovou terasou umístěnou na střeše objektu byla zprovozněna v následujícím roce pod názvem Kavárna – restaurace Avion. Její součástí byl i taneční parket se stálým orchestrem, atraktivitu podniku zvyšovala i vystoupení známých umělců. Podnik představoval centrum kulturního a společenského života v období první republiky, kde se setkávali Češi, Němci, Poláci i Židé, k jeho popularitě přispívala rovněž poloha u řeky a malebná vyhlídka. Čilý ruch v kavárně ovšem ustal po jejím poškození způsobeném

Hotel National (zcela vlevo) s kavárnou a restaurací Avion, pohlednice odeslaná 6. srpna 1938 (Muzeum Těšínska)

Interiér jídelny restaurace hotelu Central v období druhé světové války, na zdi portréty Hermanna Göringa a Adolfa Hitlera (Muzeum Těšínska)

výbuchem mostu na podzim roku 1939 při ústupu polského vojska. Za německé okupace přešly nemovitosti Rosalie Wiesnerové jakožto židovský majetek do rukou Němců. Objekty byly částečně rozebrány, v poválečných letech následovala další dílčí demolice. Zbývající část kdysi vystavěného hotelu National byla v 50. letech 20. století přestavěna na obytný dům. Zašlou slávu proslulé kavárny Avion se Český Těšín opět pokusil vzkrísit a v roce 2010 dokončil její volnou repliku.

Do dějin Českého Těšína se výrazněji zapsal také hotel s restaurací nacházející se na popisném čísle 2 na dnešní Frýdecké ulici. Koncesi na výčep piva a vína, přípravu jídel, čaje, kávy a čokolády a dalších teplých nápojů a provozování povolených her získal Jan Bobek v roce 1897, o dva roky později ji rozšířil i na ubytování osob. Jeho podnikatelské plány byly ale mnohem smělejší, mj. vycházely i z výhodné polohy nemovitosti u křižovatky dnešních ulic Frýdecké, Jablunkovské a Ostravské, v blízkosti nádraží a hned několika podniků, z nichž ten největší, Kohnova továrna na nábytek, se nacházel jen několik metrů od vchodu do hostince. Zahájil výstavbu mnohem honosnější budovy, kterou v roce 1907 otevřel pod názvem hotel Zur Stadt Teschen. Ubytovací zařízení o 20 pokojích dle Bobkových slov vyhovovalo nejnovějším požadavkům, samozřejmostí byla *dobrá postel, tekoucí teplá i studená voda a elektrické osvětlení*. V roce 1919 mu ovšem byla polskou správou koncese odňata a úřady užívaly prostory pro své účely. Jan Bobek vyvíjel nesmírné úsilí, aby tento stav zvrátil a v boji za další existenci hotelu a restaurace pokračoval i po vzniku Českého Těšína. Ani české úřady ovšem jeho koncesi neobnovily s poukázáním na Bobkovu trestní minulost spojenou s jeho

podnikáním, v hotelu byla umístěna berní správa, krátce zde zasedalo i vedení města a v pokojích byly ubytovány židovské haličské rodiny. Mezi 15. a 29. zářím 1924 byly v sále hotelu rovněž vystaveny soutěžní projekty na novou radnici. Ve 30. letech 20. století nabízela na stejné adrese *prvotřídní restaurace a kavárna Czakan odborně pěstované pletěné a karvinské pivo*, hosty lákala rovněž *chvalně známá výborná kuchyně*. Josef Czakan provozoval pohostinskou činnost i během druhé světové války, a to nejen na Frýdecké ulici, ale zároveň v nedalekém hotelu Germania (dnes Piast). Po roce 1945 podnik spadl pod národní správu, kterou vykonával Bedřich Dziadura. Tradice provozování restaurace na nároží Frýdecké a Ostravské ulice se udržela až do dnešních dnů, občerstvení zákazníků nabízí pod názvem Slavoj.

Z blízkosti hlavních komunikačních tras a železničního nádraží těžil i hotel Zentralbahnhof na nároží dnešních ulic Nádražní a Štefánikova uvedený do provozu roku 1898. Jeho majitel Eugen Potyka kromě ubytování nabízel hostům i občerstvení a výčep těšínského, karvin-

ského a plzeňského piva a mnohé další nápoje i pochoutky v pivnici, restauraci a kavárně, jež byly součástí komplexu, a dále prostory pro spolkovou činnost. Podobně i toto zařízení bylo v roce 1920 využito pro dočasné umístění úřadů, konkrétně okresního úřadu a státní policie. Během období první republiky neslo název Slezský dům. Ve 30. letech 20. století byl znám jako hotel Central, po druhé světové válce změnil označení na Slezský dům a posléze byl opět přejmenován na hotel Central a pod tímto jménem vystupuje i dnes.

Naproti nádražní budově vzniklo podle návrhu Eduarda Davida další z česko-těšínských pohostinských zařízení, hotel Polonia, financovaný polskou Spořitelňou a záložní společností. Od svého otevření na konci roku 1931 nabízelo kromě

spolkům, což se také stalo. Hotel zároveň opět změnil své jméno, pod jakým jej známe i dnes – Piast. Plejáda česko-těšínských pohostinských zařízení byla ale daleko pestřejší, zmiňme alespoň hostinec Inocence Partyky (dnešní Rade-gastovna, Hlavní třída 3), nádražní restauraci, pohostinství Karla Puckmanna (poté Těšínský dvůr, Hlavní třída 23), hostinec Branných (dnes Na Brandýse, Karvinská 51) či Střelnici.

Rovněž hostinské živnosti po únoru 1948 postihly změny ekonomiky v duchu centralizace a omezení soukromého vlastnictví. Některé podniky byly včleněny do již zmíněného Hostimilu či později do závodu Restaurace a jídelny Český Těšín. Pod jeho hlavičkou vznikla v následujících desetiletích i nová pohostinská zařízení. Například

Nádražní ulice s dominantním objektem Hotelu Polonia vybudovaného v letech 1928–1931, kolem r. 1935 (Muzeum Těšínska)

ubytování i občerstvení v kavárně a restauraci, zároveň v něm sídlily polské instituce a spolky a odehrávala se divadelní představení i jiné společenské akce. Během německé okupace změnil název na hotel Germania, další přejmenování na hotel Slavia následovalo po osvobození. V rámci česko-polské dohody se v roce 1947 začalo jednat o předání podniku polským

v roce 1967 byla otevřena neobvyklá Selská restaurace na ulici Odboje, jež je *vcelku primitivní, ale právě tím hodně pozoruhodná. Pod střechou, podepřenou smrkovými kmeny, jsou staré selské stoly, židle „každá ves jiný pes“, rozvěšené chomouty, řetězy, starý pluh, sečka, žernov a uprostřed zahradní restaurace bryčka z roku 1912. Charakteru této neobvyklé restaurace odpovídá také jídelníček, na němž převládají selská jídla – fazolačka, pečený formanský bůček, sekaná čeledína Jana, handlířský guláš s haluškami, jezdecká klobása, fojtovská uzenka, tvarůžky atd. Každý z hostů má možnost opéci si na rožni klobásu, salám, upéci si bramborový placek. Selská restaurace se letos stala nejnavštěvovanějším pohostinským podnikem ve městě. Není jistě bez zajímavosti, že před vchodem, lemovaným plotem z rákosy, často stála fronta občanů čekajících, až se v sympatické zahradní restauraci uvolní nějaké místo. Mezi těmito čekajícími bývali často i cizinci, jimž se atraktivní restaurace velmi líbila.*

Letní zahrádka nádražní restaurace na prvním nástupišti, pohlednice odeslaná 4. července 1929 (Muzeum Těšínska)